

משרד המשנה ליועץ המשפטי
לממשלה- משפט בין לאומי
סקירת חומרים מהתקשורת- עניין חברת NSO

י"א טבת תש"פ
08 ינואר 2020

לכבוד

עו"ד מרלין מזל (ראש אשכול הליכים במדינות זרות),

עו"ד יעל ויינר (ראש אשכול משפט בין לאומי פומבי)

עו"ד ורד שפילמן (הליכים במדינות זרות),

עו"ד סדריק צבע (ראש תחום סייבר),

עו"ד מאיה פריונד (אשכול משפט בין לאומי פומבי),

שלום רב,

הנידון : סקירת חומרים מהתקשורת ביחס לחברת NSO

בסקירה זו, אציג את הנושאים אשר עלו בתקשורת ביחס לחברת NSO. במהלך הסקירה, עברתי על כל החומרים מהעיתונות ב-Google News ביחס לחברת NSO, וקטלגתי אותם בחלוקה הנושאת הבאה:

- מידע כללי על החברה
- הצהרות ודרישות ביחס לזכויות אדם
- תיקים
- ביקורת והצהרות

הכתבות שמורות ב-Universal <- פרקליטים <- צוות מרלין <- סשא <- ארה"ב <- NSO <- תקשורת <- NSO Group- Media and News. במסמך זה, אציג בקצרה את הרקע לכתבות עצמן ואת הנושאים העיקריים העולים מתוכן ביחס לנושאים שונים בחברה. כאמור, כל המידע שיוצג הינו מידע ממקורות פומביים. להלן ייסקרו הסוגיות המרכזיות:

א. מידע כללי על החברה:

1. מיזוגים ורכישות

NSO נוסדה ב- 2009 ע"י שלו חוליו, עמרי לביא וניב כרמי. כרמי פרש מהחברה לאחר שלושה שבועות בלבד. חוליו מכהן כמנכ"ל החברה, ולביא כדירקטור. ב-2014, 60% ממניות החברה נמכרו

סקירת חומרים מהתקשורת- עניין חברת NSO

לקרן ההון סיכון פרנסיסקו פרטנרס בתמורה ל-110 מיליון דולר, כאשר מניותיהם של חוליו ולביא דולרו, ואלה נותרו עם 11% מהמניות כל אחד בלבד. ב-2017 נכשלו מגעי NSO עם קרן בלאקסטון האמריקאית למכירת 40% ממניות החברה בתמורה ל-400 מיליון דולר. ב-2018 בחנה חברת התוכנה הישראלית-אמריקאית ורינט את האפשרות לרכוש את החברה תמורת מיליארד דולר. עסקה זו התבטלה, בין היתר, בשל פרשת הדלפת המידע הפנימי על ידי עובד החברה – שתיסקר בהמשך. כמו כן, חברת NSO טענה כי העסקה הייתה טובה לבעלי המניות אך לא לחברת NSO ככלל. ב-2018 הייתה חברת NSO במו"מ עם בני גנץ לרכישת חברת הסייבר "המימד החמישי" שעמד בראשה, אשר מפתחת מערכות בינה מלכותית לעיבוד נתונים בתחום המודיעין. מו"מ זה נכשל כיוון שממשלת ארה"ב הטילה מגבלות על עסקאות עם האוליגרך ויקטור וקסלברג, אחד המשקיעים הגדולים בחברת "המימד החמישי". חברת NSO, אשר כאמור לעיל נשלטה אז ע"י פרנסיסקו פרטנרס האמריקאית, נאלצה לאור מגבלה זו לבטל את העסקה. ב-2019 מייסדי החברה, חוליו ולביא, גייסו 500 מיליון דולר למימון רכישת החברה חזרה מבעלי השליטה דאז-פרנסיסקו פרטנרס. קרן ההון סיכון האירופית הותיקה נובלפינה, אשר מתמקדת ברכישת שליטה בחברות בינוניות, סייעה למייסדי NSO לרכוש את החברה חזרה מפרנסיסקו פרטנרס תמורת כמיליארד דולר, אשר 500 מיליון מתוכם גויסו מהבנקים קרדיט סוויס וג'פריס. [ראו להרחבה כתבות General Company Information -> Finance, Sales, Mergers and Acquisitions].

2. מידע על יחידים בחברה (מייסדים, בעלי מניות וכו')

ישנן מספר דמויות חשובות ביחס לחברת NSO, כעולה מכתבות שנסקרו:

- שלו חוליו ועמרי לביא הם מייסדי החברה, בוגרי יחידת 8200. הם נבחרו בשנה שעברה להיות חלק מ-100 המשפיעים של דה מארקר.
- זמיר דחב"ש- חבר בדירקטוריון NSO וראש משרד הפרסום "שלום ת"א". הוא יועץ התקשורת של חברת פייסבוק ועמד בראש הפרסום של חברת NSO. בשל תביעת פייסבוק את NSO, עזב דחב"ש את תפקידו ב-NSO.
- תמי מזל שחר הובאה ע"י ערן גורב, בכיר בפרנסיסקו פרטנרס, לעמוד בראש NSO. היא עזבה את החברה אחרי 4 שנים בחודש מאי האחרון, ומיד מונתה ב-29.12.2019 לראש חברת המחשוב Incredibuild.
- גיא ברנר- עובד לשעבר של חברת NSO שנחסם בפייסבוק ובאינסטגרם, פרסם בחשבון הלינקדאין שלו פוסט על החסימה. בעקבות מחאה זו, הצטרפו אליו עובדים נוספים, בעבר ובהווה, של חברת NSO שנחסמו גם כן, לרבות יוג'ין שרמן, לשעבר ראש מחלקת המידע וה-IT של NSO. בעקבות זאת, הוגשה תביעת העובדים כנגד פייסבוק בגין חסימתם.

לממשלה- משפט בין לאומי

משרד המשנה ליועץ המשפטי

סקירת חומרים מהתקשורת- עניין חברת NSO

- יאנה פיל- מנהלת גלריות אומנות יוקרתיות בלונדון שהייתה גם בעלת מניות בקרן ההון סיכון נובלפינה אשר שולטת כעת בחברת NSO, נאלצה לפרוש מתפקידיה בעולם האומנות בשל הביקורת הציבורית הרבה שהועלתה ע"י ארגוני זכויות אדם כנגד חברת NSO. הקשר בינה לבין החברה נחשף בעיתון הגרדיאן הבריטי, והצית את המחאה נגדה.
- בוקי כרמל, לשעבר ראש ראשות הסייבר ויועץ לחברה- כתב מאמרי דעה שבהן תמך באופן פומבי בNSO.
- עו"ד שמואל סנראי, היועמ"ש לחברת רפאל במשך ה-14 השנים האחרונות, הצטרף כיועמ"ש לחברת NSO ב-29.7.2019.
- לפני מספר ימים, פורסם כי הצנזורת הצבאית הראשית, תא"ל אריאלה בן אברהם, ביקשה להקדים את פרישתה מצה"ל בשל הצעה להצטרף לNSO כמנהלת קשרי הציבור והרגולציה של סייבר.
- החברה מינתה מספר יועצים פנימיים- טום רידגי (מזכיר המחלקה לביטחון פנים של ארה"ב לשעבר), ג'רארד אורד (שגריר צרפת לישראל ולארה"ב לשעבר), וג'וליאט קאיים (פרופ' בהרווארד).
- סתיו שפיר- קיבלה תרומות לפריימריז שלה מאביטל חוליו- בת זוגתו של שלו חוליו- מייסד NSO.

[ראו להרחבה כתבות Founder, CEO and Other -> General Company Information
.[Personal Information]

3. מידע על המוצר

כתבות רבות עוסקות ביכולות הטכניות של חברת NSO. אולם, לא ברורה מהימנותן לאור העמימות סביב המוצר עצמו. יחד עם זאת, מהכתבות עולה כי התוכנה מאפשרת לחברה לרגל אחר מכשירים במספר רב של יעדים מקבילים. כמו כן, בכתבות ישנו דיון ביחס למעקב, השפעתו על זכויות אדם, ומכירתו לממשלות זרות אשר חלקן לא שומרות על זכויות אדם. [ראו להרחבה כתבות General Company Information -> Product Information].

4. פרשיות

בחלק זה אציין מספר פרשיות בחברה, אשר חלקן היוו בסיס לתביעות משפטיות בהמשך, וחלקן לא התגבשו לכדי תביעות משפטיות. ניתן לקרוא עליהם בהרחבה במסגרת הכתבות שבתיקייה [General Company Information -> Scandals]. להלן אסקור את הפרשיות בקצרה:

- בלאק קיוב- חברת הריגול הישראלית בלאק קיוב אשר סייעה להארווי ווינשטיין, עקבה אחרי שישה אנשים שהיו מעורבים בתביעות כנגד חברת NSO, לבקשת NSO.

לממשלה- משפט בין לאומי

משרד המשנה ליועץ המשפטי

סקירת חומרים מהתקשורת- עניין חברת NSO

- DEA- היחידה ללוחמה בסמים בממשלת ארה"ב (DEA) רצתה לרכוש שירותים מחברת NSO. הם יצאו מהמו"מ, בגלל המעורבות הבעייתית של חברת NSO בפרשיות שונות ובשל העלויות הגבוהות של שירותיהם.
- גאנה- חברת NSO באמצעות החברה הקשורה שלהם Infraclos מכרו לממשלת גאנה ב-2015 חומרה ושירותים בתמורה ל-4 מיליון דולר. העסקה נחשפה במקרה בשל תביעת פייסבוק ווטסאפ את NSO, אשר כללה במסמכי התביעה את החוזה המדובר. אין במסגרת החוזה הגבלה של השימוש בתוכנה או חובה לעמוד בתנאי המשפט הבין לאומי, דבר שמעלה חשש ביחס לפגיעה בזכויות אדם ע"י המשטר ועומד בסתירה לטענותיהם של חברת NSO ביחס להכללת תניות על מגבלות בשימוש.
- גוגל- באוקטובר 2019 עדכנה חברת גוגל, בעקבות גילוי של חוקרת האבטחה של החברה הגבי מאדי סטון, את משתמשיה, על פירצה שנמצאה במכשירים רבים שלה, לרבות סמסונג, שיואמי, וואוי ופיקסל. גוגל ייחסה את הפירצה לחברת NSO, ו-NSO הכחישה זאת בכל תוקף. לדברי גוגל, הפירצה אפשרה להגיע לליבת מערכת ההפעלה ולהגיע לרוב המידע על המכשיר, ולהשתלט על המכשיר מרחוק.
- הודו ופקיסטן- לפי מקורות זרים ודיווח של עיתון הגארדיאן, הטכנולוגיה של חברת NSO שימשה את הודו בריגול אחר לפחות 20 בכירים פקיסטניים באמצעות חדירה לתוכנת הוואטסאפ שלהם. בנוסף, נטען כי בעקבות שימוש בתוכנה הופצו סרטונים אינטימיים באוניברסיטה בהודו.
- מרוקו- לפי ארגון אמנסטי, השתמשו בNSO כדי לעקוב אחרי פעילי זכויות אדם במרוקו. NSO הודיעו שיחקרו את הנושא. בין הפעילים מעטי מונג'ב- היסטוריון, עיתונאי ופעיל חופש ביטוי ועבד אלצאדק אלבושתאוי, פרקליט זכויות אדם המוכר במחאות נגד הממשל.
- איחוד האמירויות- הניו יורק טיימס פרסם כי חברת הסייבר DarkMatter מאיחוד האמירויות העסיקה קבוצה של עובדים לשעבר של NSO. העובדים עבדו ישירות עם אנשי שירות הביטחון והמודיעין של האיחוד, והיו מעורבים במעקב אחרי האקטיביסט אחמד מנסור שנשלח למאסר באמירויות. יתרה מכך, אפליקציית ToTok הוסרה מחנויות האפליקציות גוגל פליי ואפל סטור בשל דיווחים שקושרים אותה לשירותי ריגול באיחוד האמירויות, ולאור העובדה שווטסאפ, סקייפ ופייס-טיים לא חוקיים באמירויות.
- הפריצה לוואטסאפ- פרשה זו היוותה הבסיס לתביעה של וואטסאפ ופייסבוק את NSO, אשר תוצג בהמשך. ה"פיננשל טיימס" דיווח כי חולשת אבטחה באפליקציית וואטסאפ אפשרה לNSO לשתול בסמארטפונים את תוכנת NSO. NSO ניצלה את פרצה זו על מנת להתקין את תוכנת הריגול בסמארטפונים של בכירים במספר מדינות באמצעות שיחת וידיאו אשר לא היה צורך לענות לה, כולל מדינות אשר נחשבות כבעלות ברית אמריקאיות כגון מדינות אירופה ומדינת ישראל.

סקירת חומרים מהתקשורת- עניין חברת NSO

ב. מחויבות לזכויות אדם:

במכתב פתוח פנה ארגון אמנסטי אינטרנשיונל לצד ארגונים אחרים כגון עיתונאים ללא גבולות, מכון ברנשטיין לזכויות אדם בNYU, Human Rights Watch לקרן נובלפינה קפיטל, בעלת השליטה בNSO. במכתב פנו בדרישה למנוע מ NSO מלהפר זכויות אדם באמצעות הכלים שהיא מייצרת.

הקרן הודיעה מיד עם רכישת המניות בחברה כי היא מעוניינת בלגיטימציה בינלאומית. בעקבות הלחץ החיצוני הנוסף מהתביעות שעלו כנגדה ומהמכתב הנ"ל, הודיעה החברה ב-10.9.2019 על שינוי כללי האתיקה של החברה כך שיתאמו את הכללים המנחים של האו"ם לעסקים ולזכויות אדם (2011 United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights), ויצירת מדיניות פנימית שתמנע הפרת זכויות באמצעות המוצרים שלה. לטענתה, היא הפכה להיות הראשונה בענף הסייבר לעשות זאת. כמו כן, הודיעה החברה על בקרה תקופתית של מסמכי ונהלי המדיניות ע"י מומחים חיצוניים וארגוני זכויות אדם. בין הנהלים: נהלי בדיקת נאותות של הפעילות העסקית, תהליכי מכירה של החברה לזיהוי פוטנציאל לפגיעה בזכויות אדם, התחשבות בביצועי עבר של זכויות אדם וממשל תקין, מחויבות חוזית להגבלת שימוש למניעת פגיעה בלבד (<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001300359>).

האו"ם הגיב ביחס להצהרות החברה וטען שהמדיניות בפועל ריקה מתוכן, וכי לחברה אין יכולת אמיתית על סמך פעילותיה כרגע לנטר את השימוש במוצריה כדי למנוע פגיעה בזכויות אדם (<https://www.calcalist.co.il/internet/articles/0,7340,L-3772308,00.html>).

כאמור, החברה מינתה מספר יועצים פנימיים שסייעו לה בנושא של הלימה עם זכויות האדם- טום רידגי (מזכיר המחלקה לביטחון פנים של ארה"ב לשעבר), ג'רארד אורד (שגריר צרפת לישראל ולארה"ב לשעבר), וג'וליאט קאיים (פרופ' בהרווארד).

[ראו הרחבה- בתיקיית Human Rights Pledge, Demand and Response].

ג. תיקים:

בחלק זה אסקור את ההליכים המשפטיים הקיימים נגד חברת NSO. כיוון שמזכר זה מתמקד בסקירת פרסומים תקשורתיים, המידע על הליכים אלה מבוסס על הכתבות בתקשורת בלבד. למידע משלים בעניין פרשות אלה, אנא ראו את מזכרה של ירדן רובינשטיין מאשכול הליכים במדינות זרות.

1. Amnesty v. MoD (Tel Aviv District Court)

ב-2019 הוגשה תביעה ע"י ארגון אמנסטי כנגד משרד הביטחון הישראלי, בדרישה לבטל את רישיון הייצוא של חברת NSO, בשל פגיעה ממוקדת בפעילי זכויות אדם וחוסר התגובה של משרד הביטחון לדיווחים קודמים. התביעה הוגשה בפני ביהמ"ש המחוזי בת"א. התביעה היא פרי עמלם של ארגון אמנסטי, בשיתוף פעולה עם הקליניקה לזכויות אדם וצדק בין-לאומי באוניברסיטת ניו יורק

לממשלה- משפט בין לאומי

משרד המשנה ליועץ המשפטי

סקירת חומרים מהתקשורת- עניין חברת NSO

(NYU). הארגון טוען, בהתאם לס' 2(1) של ICCPR, שעל המדינות לקחת צעדים אקטיביים להגן מפני פגיעה בפרטיות ע"י חברות ותאגידים שבמדינה. מתן אישור לייצוא ע"י משרד הביטחון, בהינתן שהמשרד יודע שהחברה מייצאת ומוכרת את התוכנה לממשלות שמפרות זכויות אדם, הנה הפרה של החובות לשמור על פרטיות, חופש ביטוי, וחופש דעה. הזכות לפרטיות היא כאמור non-derogable.

[להרחבה: ראו כתבות בתיקיית NSO Cases -> Facebook and WhatsApp].

2. Former Employee Case (Criminal)

ב-2018 יחיאל איסקוב, בן 39 מנתניה, תוכניתן בחברת NSO גנב לכאורה קוד שלה וניסה למכור אותו בשוק השחור, בעקבות זימון לשימוע פיטורין. הוא היה בכיר בחברה ובמסגרת התפקיד קיבל גישה לשרתי החברה, לכלים שפיתחה ולקוד המקור. בעקבות הזימון לשימוע פיטורין, איסקוב גנב את מוצרי החברה במכשיר אחסון נייד. עלות המוצרים שהחזיק באחסון נאמד במאות מיליוני דולרים. המוצר שניסה לגנוב "מאפשר חשיפה והבנה מלאה של אופן פעילות המערכת". לאחר שגנב את המוצר, ניסה למכור אותו בשוק השחור. הוא שמר את האחסון מתחת למזרון בביתו, חיפש בגוגל "כיצד לסחור ביכולות סייבר", והתחזה להאקר וניסה למכור את המוצר בתמורה ל-50 מיליון דולר שישולמו במטבעות וירטואליים. אחד מהקונים הפוטנציאליים דיווח על כך לNSO. הוא נעצר והואשם בניסיון לפגיעה ברכוש באופן שיש בו לפגוע בביטחון המדינה, גניבה בידי עובד, וביצוע פעולת שיווק ביטחוני ללא רישיון שיווק ביטחוני, ושיבוש והפרעה לחומרי מחשב. פעולותיו של איסקוב סיכנו באופן ממשי את חברת NSO ויכלו להביא לקריסתה. החומרים שנגנבו אפשרו גם בנייה של כלים שיחסמו את מוצרי NSO ולבנות נשקי סייבר אחרים. לבסוף נקבע במסגרת הסדר טיעון שירצה חמש שנות מאסר וישלם 100 אלף שקלים. יחד עם זאת, בכתב האישום המתוקן בו הודה והורשע, אין זכר לעבירות ביטחוניות כפי שהיה בכתב האישום המקורי. יש הטוענים שפרשה זו היא שהביאה לקיצה את אפשרות הרכישה של חברת ורינט האמריקאית את חברת NSO בשווי מיליארד דולר, אף שדיווחים סותרים אומרים שהעסקה נדחתה מסיבות אחרות.

[להרחבה: ראו כתבות בתיקיית Former Employee Case -> Cases].

3. Facebook and WhatsApp Case

בסוף 2019 חברת וואטסאפ, וחברת האם שלה פייסבוק, הגישו תביעה נגד חברת NSO הישראלית על פריצה לטלפונים ניידים באמצעות פרצת אבטחה באפליקציית וואטסאפ לצורך ריגול אחרי עיתונאים, עורכי דין, פעילי זכויות אדם, מיעוטים פוליטיים, דיפלומטים ונציגי ממשלות. מדובר בפריצה לכאורה של 1400 מכשירים בארבעה יבשות. התביעה הוגשה לביהמ"ש הפדרלי של המחוז הצפוני של קליפורניה השוכן בסן פרנסיסקו. לפי התביעה, חברת NSO יצרה הודעות פתיחת שיחה שהכילו קוד זדוני, שהופיע למשתמש כשיחת וידיאו רגילה כאשר ברקע הותקן קוד בזיכרון של

לממשלה- משפט בין לאומי

משרד המשנה ליועץ המשפטי

סקירת חומרים מהתקשורת- עניין חברת NSO

הטלפון, אפילו כשהשיחה לא נענתה. הקוד התקשר עם שרתי החברה וחברת NSO יכלה לחטט בתכני וואטסאפ ושאר המידע שבטלפונים הניידים. בין האנשים שהיוו מטרה- אנשים מבחריין, איחוד האמירות וערב הסעודית, פעילים מתנגדי שלטון מרואנדה וכו'. חברת וואטסאפ הודיעה לעיתונות כי: "בווטסאפ אנחנו מאמינים שלאנשים יש זכות יסוד לפרטיות, ושלאף אחד אחר לא צריכה להיות גישה לשיחות הפרטיות שלנו". בעקבות התביעה עזב חבר דירקטוריון החברה, זמיר דב"ש, בשל העובדה שמשרד הפרסום שלו מייצג גם את חברת פייסבוק. [להרחבה: ראו כתבות בתיקיית Facebook and WhatsApp Case -> Cases].

מצורף לתביעה, בין היתר, חוזה של החברה עם ממשלת גאנה משנת 2015 באמצעות חברה מקומית בשם Infracos. נטען, כי על-פי החוזה פרט לחומרה, ניתן שירות הדרכות, אספקה של ציוד חומרה, ומרכז תמיכה 24/7/365. אין כחלק מהחוזה הגבלה של שימוש או חובה לעמוד בתנאי המשב"ל כפי שטענו. [להרחבה על סוגיה זו, ראו כתבות בתיקיית General Company Information -> Scandals -> Ghana ; כמו כן ראו כתבות מרכזיות העוסקות בנושא:

https://www.vice.com/en_us/article/bjwayq/nsos-spying-contract-doesnt-limit-use-of-its-hacking-tools-to-terrorism-and-crime;
<https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-facebook-s-lawsuit-against-nso-casts-doubt-on-spy-tech-company-s-claims-1.8152348>

כתבה מעניינת נוספת, מתייחסת לעובדה שהתביעה של וואטסאפ מבוססת על ה Computer Fraud and Abuse Act, בטענה ש NSO הפרה את החוק בשל כניסה לשרתים ללא אישור מוואטסאפ. יחד עם זאת, בכתבה מצוין שמדובר בפרשנות בעייתית- שכן למשל לא ניתן להעלות על הדעת בפרשנות דומה שתהיה דרישה לפנות לגוגל על מנת לשלוח מייל ללקוחות בג'מייל] [\https://www.nytimes.com/2019/11/06/opinion/whatsapp-nso-group-spy.html

בכתבה אחרת צויין כי לא ברורה של מי האחריות- זה שניצל את החולשה או זה שפיתח פלטפורמה עם חולשה. בנוסף, הפרת כללי השימוש של וואטסאפ לא מהווה כשלעצמה הפרה של החוק, וכן כי וואטסאפ לא הזהירה את NSO לפני התביעה. המעורבות של פייסבוק בתביעה כזו עלולה לחזק את התפיסה של כוח מופרז שלה במלחמה בחברות אחרות כחלק מהמעמד המונופוליסטי שלה, במקום שהתביעה תהיה דרך ארגונים אחרים] [\https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001305313. טענה זו בדבר הניצול של הכוח המונופוליסטי שלה באה לידי ביטוי גם בכך שפייסבוק מתנהלת כחוקרת, כתובעת וכשופטת במקרה- שכן החליטה עצמאית לחסום חשבונות של עובדי החברה [ראה: <https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001305582>]. פרשה זו עלולה גם להביא ל"יבוש" של ענף גילוי חולשות הסייבר, ולהעביר את הכוח למדינה למציאת כוח זה לצורך

סקירת חומרים מהתקשורת- עניין חברת NSO

אכיפת חוק] <https://www.lawfareblog.com/whatsapp-nso-group-lawsuit-and-limits-lawful-hacking> .[

בראיון ביחס לתביעה, ציינה שיר חבר, חוקרת כלכלית במכון למידע אלטרנטיבי, את אמירתו של השר גלעד ארדן ביחס לחברת פייסבוק כי "יש לה דם על הידיים" כיוון שהיא לא מונעת פיגועי טרור שמפורסמים ומתוכננים מראש בשירותיה, דבר שייתכן ולטענתה הוביל לשיתוף פעולה עם חברת NSO] <https://imemc.org/article/facebook-sues-israeli-cyber-security-co-nso-over-whatsapp-surveillance> .[

NSO Workers Facebook Block Case .4

בנובמבר 2019 הגישו שמונה עובדי חברת NSO ועובדים לשעבר תביעה נגד חברת פייסבוק בביהמ"ש המחוזי בת"א כיוון שהחברה חסמה את חשבונות הפייסבוק והאינסטגרם שלהם ושל בני משפחותיהם. חברת פייסבוק הגיבה כי חברת NSO עברה על החוק האמריקאי, ולכן החסימה תעמוד על כנה. הפרשה התפרצה בעקבות תביעת החברה את NSO. [להרחבה: ראו כתבות בתיקית [Cases -> NSO Workers Facebook Block Case](#)].

US Senator Investigator .5

בנובמבר 2019 סיפר סנטור משפיע מארה"ב לעיתון הגארדיאן שהוא בוחן את פריצה לטכנולוגיות של אזרחים אמריקאים ע"י חברת NSO, ככזו שעולה לכדי פגיעה בביטחון הלאומי. עניין זה עלה לאור תביעת פייסבוק וואטסאפ את NSO בארה"ב. [ראה תיקייה [Cases-> US Senator Investigation](#)].

Saudi Khashoggi Murder .6

ב-2019 NSO הקפידה את המסחר של החברה הישראלית עם סעודיה בעקבות רצח העיתונאי הסעודי מתנגד המשטר, ג'ימאל חשוקגי בקונסוליה הסעודית באיסטנבול. החברה טענה שביצעה תחקיר פנימי לפיה הטכנולוגיה שלה לא הייתה מעורבת ברצח הזה. עומר עבדול עזיז, פעיל חברתי סעודי שגר בקנדה, תובע את NSO בביהמ"ש המחוזי בת"א בטענה שסייעו לממשל הסעודי ושאו מידע על שיחות העיתונאי שנרצח. [להרחבה ראו תיקייה [Cases -> Saudi Khashoggi Murder](#)].

United Arab Emirates and Mexico Cases (Cyprus and Israel) .7

בשנת 2018 הניו יורק טיימס פרסם כי חברת NSO סייעה לכאורה לאיחוד האמירויות לרגל אחרי שליטי קטאר וסעודיה, וכן למתנגדי משטר. העיתון פרסם בתאריך מוקדם יותר תחקיר, לפיו סייעו

סקירת חומרים מהתקשורת - עניין חברת NSO

לממשלת מקסיקו לעקוב אחרי עיתונאים. כתוצאה, הובאו שתי תביעות בקפריסין ובישראל. התביעות הוגשו ע"י אזרח קטארי ועיתונאים פעילים ממקסיקו.

על פי הכתבה, NSO מכרה את המוצר לממשלת מקסיקו עם תנאי מפורש לשימוש נגד פושעים וטרוריסטים, אך פעילים נפלו קורבן. גם ממשלת פנמה רכשה את אותה תוכנה, והשתמשו בה בשביל לרגל אחרי יריבים פוליטיים. המיילים המודלפים מראים שחברה קשורה לNSO השתמשה לריגול אחרי בכירים במדינות זרות. עולה מהמיילים שהאמירויות ביקשו ב-2014 לצוטט לאמיר קטאר ולירוש העצר הסעודי מוטאייב בן עבדאללה. האמירויות תמכו ביריבו של מוטאייב לכתר-מוחמד בן סלמר. [להרחבה ראו תיקייה (Cases -> UAE and Mexico Cases (Cyprus and Israel)].

ד. ביקורות והצהרות:

1. הא"ם

הדוח המיוחד של מועצת האו"ם לזכויות אדם לקידום הגנה על הזכות לחופש ביטוי, דיוויד קיין, האשים את ישראל בכך שאינה מספקת פיקוח נאות על חברות שעושות שימוש לרעה בטכנולוגיות מעקב ממוקדות שנמכרות בשוק החופשי לממשלות בעולם, כולל ממשלות עם עבר שלילי ביחס לזכויות אדם. בדו"ח מצוינת חברת NSO כאשר בגרסת הטיוטה היו לצדה ארבע חברות סייבר ישראליות נוספות ששמותיהן הוסרו בגרסה הסופית. קיין מתייחס גם לתביעה של ארגון אמנסטי, אשר נסקרה לעיל. כמו כן, קיין שלח מכתב לחברת NSO בה הוא מבקר את מדיניות זכויות האדם החדשה של NSO. אף שבירך על המאמץ להגנה על זכויות אדם במגזר הפרטי, הוא סבר שהמדיניות של NSO מעלה שאלות רבות. [להרחבה ראו כתבות ב UN -> Criticism and Statements]. [Statements]

2. יחידים ודעות

בתיקייה זו מצוינים מספר רב של כתבות דעה ביחס לחברת NSO, וההשפעה על היחס למוניטין של ענף ההיי-טק הישראלי בעולם [תיקיית UN Statements -> Criticism and Statements]. במסגרת זו, יש לציין מספר אמירות ספציפיות:

- השר זאב אלקין ציין ביחס לתביעת וואטסאפ את NSO כי: "אלפי אנשים נמצאים בתחום הסייבר, אבל אין כאן שום מעורבות של ממשלת ישראל. כולם מבינים שהפרשה לא קשורה למדינת ישראל. זה אומר דבר אחד על מדינת ישראל - שיש לנו חברה מוכשרים בארץ. אני לא רואה השלכות מדיניות מהאירוע זה. זה נכון שכאשר אנשים עושים דברים אסורים, אם עשו דברים אסורים, אין לי דרך לקבוע זאת - יש מערכת חוק בארץ ובחוק"ל שתמצא איתם את הדין".

[<https://www.israeldefense.co.il/he/node/40804>]

לממשלה- משפט בין לאומי

משרד המשנה ליועץ המשפטי

סקירת חומרים מהתקשורת- עניין חברת NSO

- אזווארד סנודן, עובד הסוכנות לביטחון לאומי (NSA) האמריקאית שהתפרסם בהדלפת מידע סודי על תוכניות המעקב של הסוכנות, אמר כי NSO והישראלים הם הגורעים ביותר מקרב אלה שמוכרים כלי ריגול המשמשים לפגיעה בזכויות אדם. הוא טען כי הציבור הישראלי לא מוטרד משום שלציבור יש ביטחון בתעשייה, אבל צריך לחשוב על המודל באופן רחב וכלפי מי זה משמש. סנודן טען שהחליט לדבר על הנושא עם הציבור הישראלי משום שהאמין שזה נושא חשוב, על אף שחבריו ייעצו לו לא לעשות כן בשל הכיבוש הישראלי] <https://www.calcalist.co.il/internet/articles/0,7340,L-3749271,00.html> .[

3. NSO

שירי דולב, נשיאת חברת NSO, אמרה שהדיון החברתי ביחס לחברה היה אחר אם ניתן היה לחשוף את הצלחות החברה ואת המחבלים והפדופילים שנעצרו באמצעות הטכנולוגיה שלהם. היא כפרה במושג "חברת ריגול" אלא הבהירה שמדובר בחברת טכנולוגיה שמסייעת לארגונים ממשלתיים. כמו כן, אמרה בראיון בלעדי ל"ליידי גלובס" כי היא רואה בעצמה סוג של שגרירה ישראלית-ציונית-ערכית. היא טענה שמנסים לפגוע בה רק בגלל ההצלחה וההשפעה הרבה שיש להם בטווח כל כך קצר] <https://www.calcalist.co.il/conference/articles/0,7340,L-3774409,00.html> .[

בוקי כרמל, יועץ לחברת NSO (לשעבר ראש הרשות הלאומית להגנת סייבר, מקים חטיבת הטכנולוגיה של המלמ"ב) סיפר כי הטכנולוגיה של חברת NSO נמכרת ומשמשת רק גופי מודיעין ממשלתיים תחת מסגרת נוקשה של כללים וסטנדרט אתי שנקבע ע"י ועדת אתיקה עצמאית שמורכבת ממומחים בעלי שם עולמי בתחום יחב"ל וזכויות אדם. הוועדה יכולה להטיל ווטו על סמך חשש שרקע פוליטי יביא לניצול להליכים לא ראויים.

כאמור, קרן ההון סיכון נובלפינה, בעלת השליטה שסייעה למייסדי NSO לרכוש את החברה חזרה מפרנסיסקו פרטנרס, הייתה מצוייה תחת לחץ רב להלום זכויות אדם, ומשכך ציננה כי ביצעה שינויים במדיניות וביצעה את בדיקת הנאותות הנדרשת להלימת זכויות אדם. כמו כן, הקרן אמרה כי הדרשה להצפנה מקצה לקצה בכדי לשמור על הזכות לפרטיות תהווה קושי לא סביר כלפי רשויות אכיפת החוק.

[להרחבה ראו תיקייה NSO -> Criticism and Statements].

4. Citizen Lab (University of Toronto)

מכון Citizen Lab הוקם באוניברסיטת טורונטו בשנת 2001 ע"י פרופ' רונלד דייברט, ועוסק בחקר איומים דיגיטליים על פרטיות וזכויות אדם.

לממשלה- משפט בין לאומי

משרד המשנה ליועץ המשפטי

סקירת חומרים מהתקשורת- עניין חברת NSO

ד"ר ביל מרזק, עמית מחקר בכיר ב-Citizen Lab תקף את מדיניות "חברת הריגול" וציין כי הביקורת הפנימית של NSO לא מספקת. חברות פרטיות שמוכרות מוצרים לכוחות אכיפת חוק ומאפשרות פריצה טוענות שצריך פתרון לגישה של מכשירים כאלה, ואז משתמשות בכך נגד רופאים, עו"ד, מנהיגי חברתיים וכו'. כך לדוגמא: החברה מוכרת רק למלחמה בטרור, אך בסעודיה לעג לבית המלוכה הסעודי וביקורות אחרות נחשב כטרור.

ד"ר ג'ון סקוט ריילטון מהמכון דיבר על כך שמדינות צריכות ריגול, אך אלה שלא מסוגלות לספק זאת בעצמן פונות לחברות פרטיות שמוכרות שירותים בעלי תוצאות לוואי הרסניות. וואטסאפ שיתפו פעולה עם המכון תחת הסכם חשאי על מנת לגלות מקרים שבהם השתמשו בתוכנות ריגול למטרות שלא מהוות אכיפת חוק לגיטימית. אלה שעקבו אחריהם כוללים שדרנים, עיתונאים, אנשי אקדמיה, פעילי אופוזיציה, נשים שנפלו קורבן לאלימות מקוונת ומנהיגים דתיים. פעילות זו זוהתה במסגרת 45 מדינות- לרבות קנדה, ארה"ב, בריטניה, איחוד האמירויות, מצרים, סעודיה, ישראל, לבנון, ירדן ושטחי הרשות, ברזיל, קניה, דרום אפריקה, פולין, שוויץ, וכו'. NSO הגיבה בטענה שהדו"ח מלא בליקויים.

הדרך שבה פעלו היא סריקה של השרתים ששימשו לשליטה במכשירים נגועים- לכל אחד משרתים אלה מקושר דומיין שמשמש את המכשיר הנגוע כדי לגשת לשרת. הזיהוי של השרת הוא לא דומיין אלא כתובת IP. ההבדל בין דומיין לכתובת IP דומה להבדל בין שם איש קשר למספר הטלפון שלו. כדי להבין את איתור ה IP פנו לשירות DNS- שמחבר בין IP לדומיינים, וכך ניטרו את המקומות והאנשים. מאוחר יותר, חוקרי Citizen Lab טענו שזיהו ניסיונות לרגל אחרי פעילותם.

[להרחבה: ראו כתבות בתיקיית Criticism and Statements -> Citizen Lab (University of Toronto). להרחבה נוספת בנושא של Citizen Lab ראו גם הסקירה שערכה ירדן רובינשטיין ביחס להליכים משפטיים ומחקריים כנגד חברת NSO].